

Sygn. akt VIII U 36/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lipca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 2 lipca 2021 r. w Gliwicach

sprawy A. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o emeryturę pomostową

na skutek odwołania A. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 10 listopada 2020 r. **nr** (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu A. K. prawo do emerytury pomostowej od 19 grudnia 2020 roku;
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz ubezpieczonego A. K. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 36/21

UZASADNIENIE

Decyzją z 10 listopada 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu A. K. przyznania prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie udowodnił wykonywania prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przed 1 stycznia 1999 r., a nadto nie udowodnił rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą.

Ubezpieczony w odwołaniu od decyzji wniósł o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej, podnosząc, iż spełnia warunki do przyznania tego świadczenia. Podkreślił, że w okresie od 20 maja 1991 r. do 31 marca 2001 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych w Odlewni (...) sp. z o.o. w G. jako obrabiacz wlewków.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony A. K. urodził się (...)

W dniu 12 października 2020 r. złożył w organie rentowym wniosek o przyznanie prawa do emerytury pomostowej.

Zaskarżoną decyzją z 10 listopada 2020 r. (...) Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu przyznania prawa do emerytury pomostowej, wskazując, że ubezpieczony nie udowodnił wykonywania prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przed 1 stycznia 1999 r., a nadto nie udowodnił rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą.

Organ rentowy uwzględnił ubezpieczonemu 42 lata, 10 miesięcy i 3 dni okresów składkowych oraz 4 miesiące okresów nieskładkowych, tj. łącznie 43 lata, 2 miesiące i 3 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Do stażu pracy w szczególnych warunkach organ rentowy uwzględnił ubezpieczonemu 18 lat, 5 miesięcy i 8 dni, tj. okres zatrudnienia w (...) S.A. w G. od 1 kwietnia 2001 r. do 31 grudnia 2019 r. jako pracę na stanowiskach obrabiacza wlewków (do 31 grudnia 2003 r.) i wytapiacza metali nieżelaznych (od 1 stycznia 2004 r. do 31 grudnia 2019 r.).

(...) Oddział w Z. nie uznał za pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze okresu zatrudnienia w Odlewni (...) sp. z o.o. w G. od 20 maja 1991 r. do 31 marca 2001 r., ponieważ pracodawca w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze nie określił charakteru wykonywanej przez ubezpieczonego pracy ściśle według wykazu, działu i pozycji rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a nadto ponieważ zajmowane stanowiska pracy, tj. frezer i operator urządzeń obróbki powierzchniowej, nie są zgodne ze stanowiskiem figurującym w powołanym przez pracodawcę zarządzeniu resortowym wykaz A, dział III, poz. 45, pkt 13, tj. obrabiacz wlewków.

W okresie od 1 września 1975 r. do 28 lutego 1991 r. ubezpieczony pracował w Zakładach (...) S.A. w G. – początkowo jako uczeń szkoły przyzakładowej, a następnie jako frezer i przeciągacz. Ubezpieczony wykonywał przyrządy używane do produkcji, mniejsze detale. Nie występowały tam warunki szkodliwe.

W okresie od 1 marca 1991 r. do 8 maja 1991 r. ubezpieczony pracował w (...) sp. z o.o. w B. na stanowisko frezera.

Ubezpieczony w okresie od 20 maja 1991 r. do 31 marca 2001 r. był zatrudniony w Odlewni (...) sp. z o.o. w G. (pierwotnie w (...) S.A. a z dniem 2 stycznia 1998 r. przeniesiony w trybie art. 23¹ § 1 k.p. do Odlewni (...) sp. z o.o.) na następujących stanowiskach:

- frezera – od 20 maja 1991 r. do 30 listopada 1996 r.;
- operatora urządzeń obróbki powierzchniowej – od 1 grudnia 1996 r. do 2 października 2000 r.;
- operatora urządzeń obróbki powierzchniowej – suwnicowego odlewnika – od 3 października 2000 r. do 31 marca 2001 r.

Odlewnia (...) sp. z o.o. w G. zajmowała się produkcją metali kolorowych. Ubezpieczony w całym spornym okresie (od 20 maja 1991 r. do 31 marca 2001 r.), niezależnie czy była to (...) S.A., czy Odlewnia (...) sp. z o.o., pracował na odlewni, gdzie wytapiano wlewki w specjalnych piecach oraz obrabiano wytopione wlewki na frezarce. Proces technologiczny produkcji prowadzonej na wydziale odlewniczym rozpoczął się od przygotowania wsadu do pieca z miedzi, bądź z połączenia miedzi z cynkiem w celu uzyskania mosiądzu, albo z połączenia miedzi z cyną w celu wytworzenia brązu. Następnie należało wprowadzić wsad do pieca ręcznie lub za pomocą suwnicy – w zależności od wielkości pieca (duże

piece były obsługiwane dwuosobowo). Po wytopieniu się stopu metali konieczne było dokonanie tzw. zezgarowania do czystego metalu poprzez dołożenie miedzi i usunięciu wytworzonych w ten sposób na powierzchni spieków (zgarów), a następnie zasypaniu węglem drzewnym. Węgiel drzewny był dokładany ręcznie za pomocą łopat. W międzyczasie przeprowadzano analizę składu stopu. Na małych piecach wszystkie czynności wykonywane są przez jedną osobę, natomiast na dużych konieczny jest podział pracy – jedna osoba przygotowuje wsad i prowadzi proces do momentu odlania, a druga osoba odlewa stop. Kolejną czynnością w procesie technologicznym było wylanie płynnego detalu z pieca i przewiezenie go suwnicą do wlewnicy. Po zastygnięciu, rozbierano wlewnicę, odbierano uzyskany blok (wlewek) i kierowano go na pilę i frezarkę w celu obrobienia. Obrobiony wlewek był oddawany na walcownię blach lub inny wydział. Na wydziale odlewni panowała wysoka temperatura przekraczająca 40° C (w piecach temperatura przekraczała 1000° C) i opary z topionych metali oraz silne zapylenie generowane przez frezarki.

Ubezpieczony przez pierwsze 2 lata zatrudnienia zajmował się wyłącznie obrabianiem wlewków na frezarce w celu przygotowania ich do walcowania. Wlewki, które frezował ubezpieczony miały masę od 400 kg do 1800 kg. W 1992 r. ubezpieczony uzyskał uprawnienia do obsługi suwnicy, a od 1993 r. do obsługi pieców. Od 1993 r. ubezpieczony zajmował się obsługą pieców odlewniczych, tj. wykonywał czynności wytapiacza metali nieżelaznych. Wprowadzał wsad do pieca ręcznie lub suwnicą, dokonywał zgarowania, a na końcu odlewania. Ubezpieczony pracując przy piecach, wykonywał pracę bezpośrednio przy wytopie. Pracował w ubraniach ochronnych, które po upraniu traciły jednak właściwości. Taką pracę ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Razem z ubezpieczonym w (...) S.A. i w Odlewni (...) sp. z o.o. pracowali: B. B. (zatrudniony od 1980 r.), J. G. (zatrudniony w latach 1981 – 2019) i B. Ł. (zatrudniony od 1986 r.).

W okresie od 1 kwietnia 2001 r. do 18 grudnia 2020 r. ubezpieczony pracował w (...) S.A. w G., zajmując stanowiska obrabiacza metali (do 31 grudnia 2003 r.), wytapiacza-odlewnika (do 30 listopada 2019 r.) i wytapiacza, operatora odlewów ciągłych i półciągłych. W dniu 18 grudnia 2020 r. rozwiązał stosunek pracy.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonego, zeznań świadków B. B. (nagranie z rozprawy z 16 kwietnia 2021 r., k. 32), J. G. (nagranie z rozprawy z 2 lipca 2021 r., k. 39), B. Ł. (nagranie z rozprawy z 2 lipca 2021 r., k. 39), przesłuchania odwołującego (nagranie z rozprawy z 16 kwietnia 2021 r., k. 32).

Sąd uznał zgromadzony materiał dowodowy za kompletny i wiarygodny, a przez to pozwalający na poczynienie ustaleń faktycznych w sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1924 ze zm.) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;

- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Po myśli art. 3 ust. 1 prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Zgodnie z ust. 3 tego przepisu prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 1 (ust. 4). Za pracowników wykonujących prace o szczególnym charakterze uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 3 (ust. 5). Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (ust.7).

Bezpornie ubezpieczony legitymuje się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym (43 lata, 2 miesiące i 3 dni) oraz okresem pracy w szczególnych przekraczającym 15 lat (18 lat, 5 miesięcy i 8 dni uwzględnionych przez ZUS). Poza sporem jest również, że odwołujący po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych oraz, że osiągnął wymagany wiek 60 lat. Ostatecznie nie było również sporne, że ubezpieczony nie pozostaje w stosunku pracy, bowiem w dniu 18 grudnia rozwiązał stosunek pracy.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy ubezpieczony przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy emerytalnej.

W zaskarżonej decyzji z 10 listopada 2020 r. (...) Oddział w Z. odmówił bowiem ubezpieczonemu przyznania prawa do emerytury pomostowej wskazując, iż nie zostały spełnione ww. warunki.

W ocenie sądu przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że ubezpieczony pracował ponad 15 lat w szczególnych warunkach, wykonywał taką pracę przed dniem 1 stycznia 1999r., jak również po dniu 31 grudnia 2008r.

W toku niniejszego postępowania wykazano jednoznacznie, że ubezpieczony przed 1 stycznia 1999 r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych oraz w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy emerytalnej.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe, w szczególności zeznania świadków i przesłuchanie odwołującego, które sąd uznał za wiarygodne, potwierdziło, że ubezpieczony podczas pracy w (...) S.A. i Odlewni (...) sp. z o.o. w okresie od 20 maja 1991 r. do 31 marca 2001 r. na stanowiskach frezera i operatora urządzeń obróbki powierzchniowej w rzeczywistości stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace obrabiacza wlewków (do 1993 r.) i wytapiacza metali nieżelaznych (od 1993 r.).

Ubezpieczony przez pierwsze 2 lata zatrudnienia zajmował się wyłącznie obrabianiem wlewków na frezarce w celu przygotowania ich do walcowania. Jak zeznał zaś świadek B. Ł., stanowisko frezer to to samo, co obrabiacz wlewków. W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, że praca ubezpieczonego w ww. okresie była pracą obrabiacza wlewków, a więc pracą w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, tj. wskazaną w poz. 5 załącznika nr 1 do tej ustawy – prace bezpośrednio przy ręcznej obróbce wykańczającej odlewy: usuwanie elementów układu wlewowego, ścinanie, szlifowanie powierzchni odlewów oraz ich malowanie na gorąco. Ponadto praca obrabiacza wlewków została wymieniona w wykazie A, dziale III, poz. 45 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 ze zm.), tj. obsługa agregatów do walcowania, tłoczenia i ciągnięcia wraz z urządzeniami pomocniczymi i wykańczającymi.

Z kolei praca ubezpieczonego od 1993 r. do 2001 r. była pracą wytapiacza metali nieżelaznych, a do jego obowiązków należała obsługa pieców odlewniczych, polegająca na wprowadzaniu wsad do pieca, zgarowaniu i odlewaniu. Taki rodzaj prac w warunkach szczególnych został wskazany w poz. 4 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych – prace bezpośrednio przy zalewaniu form odlewniczych, transportowaniu naczyń odlewniczych z płynnym, rozgrzanym materiałem (żeliwo, staliwo, metale nieżelazne i ich stopy), jak również w wykazie B, dziale III, poz. 10 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., tj. wytapiacz metali nieżelaznych.

Mając powyższe na uwadze należało uznać, że ubezpieczony 1 stycznia 1999 r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych oraz w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy emerytalnej, a tym samym spełnił wszystkie przesłanki dające prawo do uzyskania prawa do emerytury pomostowej.

Wobec tego, sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak sentencji i zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury pomostowej od 19 grudnia 2020 r., tj. od dnia następującego po dniu rozwiązania stosunku pracy.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono w punkcie drugim orzeczenia, po myśli art. 98 k.p.c. w związku z § 9 ust 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800).

(-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek